

**ΠΡΟΤΑΣΗ ΟΕΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΕΝΟΣ ΝΕΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ
ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΚΑΘΑΡΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ
(ΕΣΟΔΑ - ΕΞΟΔΑ)**

Το ισχύον σύστημα φορολογίας εισοδήματος έχει αποτύχει. Συνδέεται με υψηλή φοροδιαφυγή και φοροαποφυγή (στο 21,5% του ΑΕΠ υπολογίζεται η παραοικονομία στην Ελλάδα, η φοροδιαφυγή στα 16 δις. ευρώ κατά έτος και πάνω από 5 δις ευρώ «κενό ΦΠΑ» - VATgap, αποτελώντας το 28% της φορολογικής βάσης του ΦΠΑ¹), υψηλούς ονομαστικούς φορολογικούς συντελεστές (45% + 6,5% εισφορά αλληλεγγύης το 2017 για εισόδημα 40.000 ευρώ), δυσανάλογα υψηλή συμμετοχή στα φορολογικά βάρη των μισθωτών και των συνταξιούχων (59,5% επί του συνολικού φόρου φυσικών προσώπων 2016).

Για να αποκατασταθεί η κοινωνική δικαιοσύνη, να αυξηθεί η φορολογική συμμόρφωση, να μειωθεί η παραοικονομία και η φοροδιαφυγή και να τονωθούν τα φορολογικά έσοδα με πιο δίκαιο τρόπο, απαιτείται τομή στη φορολογία εισοδήματος με διεύρυνση της φορολογικής βάσης, σημαντικά χαμηλότερους φορολογικούς συντελεστές και ενισχυμένο και εκπαιδευμένο ελεγκτικό μηχανισμό (με μετακινήσεις, αποσπάσεις, μετατάξεις).

Η αστάθεια του φορολογικού συστήματος είναι ίσως το σημαντικότερο αντικίνητρο για να επενδύσει κάποιος στην Ελλάδα. Είναι ο καθοριστικός λόγος που οι επενδυτές αποχωρούν, μεγάλες εταιρείες μεταφέρουν την έδρα τους στο εξωτερικό, ενώ άλλες οδηγούνται στη διακοπή εργασιών. Η δημιουργία ενός ορθολογικού και σταθερού φορολογικού πλαισίου θα βοηθούσε στην προσέλκυση επενδύσεων. Η πολυπλοκότητα της φορολογικής νομοθεσίας και οι συχνές τροποποιήσεις της δημιουργούν αβεβαιότητα και σοβαρά αντικίνητρα στους επενδυτές. Σύμφωνα με στοιχεία για το 2016, ο φορολογικός συντελεστής για τις ανώνυμες εταιρείες, ο οποίος ανέρχεται σε 29%, είναι ο τρίτος υψηλότερος μεταξύ των ευρωπαϊκών κρατών-μελών του ΟΟΣΑ (μετά τη Γαλλία με 34,43% και το Βέλγιο με 33%)².

¹European Commission (2017), **Study and Reports on the VAT Gap in the EU-28 Member States: 2017 Final Report**

²OECD (2017), Corporate income tax rate

Από το 1975 στην Ελλάδα ψηφίστηκαν **250 φορολογικά νομοσχέδια** με άπειρες τροπολογίες διάσπαρτες σε διάφορους άλλους νόμους. Μόνο για το διάστημα 01/2014 - 06/2016 έχουν ψηφιστεί **10 φορολογικά νομοσχέδια** με **117 άρθρα** και **17 άλλοι νόμοι** με **71 εμβόλιμες φορολογικές διατάξεις**. Για τις διατάξεις αυτές εκδόθηκαν **111 υπουργικές αποφάσεις** και **138 διευκρινιστικές εγκύκλιοι (Διανέσεις)**³.

Είναι ενδεικτικό ότι σε διάστημα 50 μηνών σε 4 από τους βασικότερους νόμους που εφαρμόστηκαν το 2014 (**κώδικας φορολογίας εισοδήματος, κώδικας φορολογικών διαδικασιών, ΕΝΦΙΑ, ΕΛΠ**), η κυβέρνηση προχώρησε με **82 άλλους νόμους στη μεταβολή τους**, προσθέτοντας ή καταργώντας ταυτόχρονα διάφορες διατάξεις. Δηλαδή, περίπου δύο φορές τον μήνα τροποποιείται κάποιος από τους παραπάνω νόμους.

Η πολυνομία και οι συχνές αλλαγές του φορολογικού συστήματος, η ύπαρξη πολλών φορολογικών νομοθετημάτων και η συνεχής αναθεώρηση - τροποποίησή τους δημιουργούν σύγχυση και παρερμηνείες οι οποίες εντείνουν τα φαινόμενα της φοροαποφυγής. Η πρότασή μας αναφέρεται σε σταθερό φορολογικό πλαίσιο για τα επόμενα πέντε χρόνια.

Θα πρέπει να επισημανθεί ότι η Ελλάδα έχει από τους υψηλότερους φορολογικούς συντελεστές στην Ευρώπη⁴. Για παράδειγμα, ΦΠΑ 24%, έναντι 20,1% κατά μέσο όρο στην Ευρώπη, φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων 29%, έναντι 19,5%, φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων (ανώτατος οριακός συντελεστής) 45%, έναντι 34,9%, εισφορές κοινωνικής ασφάλισης 16% για τον εργαζόμενο και 24,1% για τον εργοδότη, έναντι 12,8% και 21,7% αντιστοίχως.

Η Ελλάδα έχει, επίσης, από τους υψηλότερους στην Ευρώπη φορολογικούς συντελεστές στους ειδικούς φόρους κατανάλωσης, με τα έσοδα αφενός από τον καπνό και το αλκοόλ, και, αφετέρου από τα καύσιμα, να ανέρχονται σε 1,6% και 3,0% του ΑΕΠ, έναντι 0,8% και 1,9% του ΑΕΠ στην Ευρώπη, αντιστοίχως. Το ίδιο ισχύει και σε ό,τι αφορά τη φορολόγηση της ακίνητης περιουσίας, όπου τα έσοδα από τον επαναλαμβανόμενο φόρο κατοχής, όπως ο ΕΝΦΙΑ στην Ελλάδα,

³ Διανέσεις (2016), Η φοροδιαφυγή στην Ελλάδα, Ιούνιος 2016

⁴ ΣΕΒ (2017), Η υπερφορολόγηση δεν λύνει το κοινωνικό πρόβλημα. Το επιδεινώνει., Εβδομαδιαίο Δελτίο για την Ελληνική Οικονομία, Τεύχος 116

ανέρχονται σε 2,7% του ΑΕΠ, χωρίς να υπολογίζονται τα δημοτικά τέλη που αφορούν σε φορολόγηση ακίνητης περιουσίας, έναντι 1,6% του ΑΕΠ στην Ευρώπη.

Σύμφωνα με στοιχεία της έκθεσης του ΟΟΣΑ για τα κρατικά έσοδα (Revenue statistics)⁵ στην Ελλάδα, το ποσοστό των φορολογικών και ασφαλιστικών εσόδων ως προς το ΑΕΠ διαμορφώθηκε στο 38,6% το 2016 από 36,4% που ήταν το 2015. Πρόκειται για τη μεγαλύτερη αύξηση μεταξύ των χωρών του ΟΟΣΑ (μέσος όρος στον ΟΟΣΑ είναι 34,3%, δηλαδή τέσσερις μονάδες λιγότερες).

Το 2016 εισπράχθηκαν 48,495 δις. ευρώ από φόρους, ενώ το 2017 47.740 δις. ευρώ⁶. Σύμφωνα με το Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2018 - 2021 θα εισπραχθούν: 48,243 δις. το 2017, 48,968 δις. το 2018, 50,544 δις. το 2019, 52,440 δις. το 2020 και 54,496 δις. το 2021.

Η φορολογητέα ύλη από την οποία προέρχεται ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων, από το ιστορικό υψηλό των 98,1 δις. ευρώ το 2009, έχει πέσει στα μόλις 73 δις. ευρώ το 2017, μια μείωση δηλαδή της τάξης του 25,5% σε 8 μόλις χρόνια. Αν από τα 73 δις. ευρώ αφαιρέσουμε το αφορολόγητο ποσό εισοδήματος 14,5 δις. ευρώ περίπου, απομένει ποσό 60 δις. ευρώ εισοδημάτων από τα οποία προέρχεται ο κορμός των εσόδων του προϋπολογισμού. Στην Ελλάδα σε αντίθεση με τη μεγάλη πλειοψηφία των χωρών της ζώνης του Ευρώ (με μόνη εξαίρεση την Πορτογαλία) το ύψος των εσόδων των έμμεσων φόρων (26,9 δις. Ευρώ) είναι πολύ μεγαλύτερο των εσόδων άμεσων φόρων (20,2 δις. Ευρώ).

Η χρήση ηλεκτρονικών πληρωμών (με κάρτες) διευρύνεται διπλασιαζόμενη σχεδόν από έτος σε έτος⁷, αφού από 71 εκατ. Ευρώ το 2014, ανήλθε σε 122 εκατ. ευρώ το 2015 και σε 280 εκατ. ευρώ. το 2016, ενώ για το 2017 εκτιμάται πως θα υπερβεί τα 550 εκατ. ευρώ. Μία λύση κατά της φοροδιαφυγής θα ήταν σίγουρα η δημιουργία και περισσότερων κινήτρων για τις αγορές με τη χρήση ηλεκτρονικών πληρωμών.

Για λόγους αύξησης των κρατικών εσόδων αλλά και ταυτόχρονης μείωσης των φορολογικών εξόδων των πολιτών προτείνουμε δραστικές αλλαγές. Πρωταρχικό μας μέλημα είναι η μείωση της φοροδιαφυγής που θα οδηγήσει αυτόματα σε μείωση των συντελεστών φορολόγησης. Σημαντικό ρόλο σε αυτό θα διαδραματίσει ο πολίτης,

⁵ OECD (2017), Revenue Statistics 2017, Tax revenue trends in the OECD

⁶ Υπουργείο Οικονομικών: Δελτίο Μηνιαίων Στοιχείων (Δεκέμβριος 2017)

⁷ Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης (2018), Δελτίο Οικονομικών Εξελίξεων (Νοέμβριος - Δεκέμβριος 2017)

που θα πρέπει να εκπαιδευτεί με τη διαδικασία απαίτησης έκδοσης απόδειξης. Το σύστημα με φορολόγηση του καθαρού εισοδήματος στοχεύει στη διεύρυνση της φορολογικής βάσης, στη μείωση της φοροδιαφυγής και στη μείωση των φορολογικών συντελεστών για φυσικά και νομικά πρόσωπα.

Η πρόταση για την εφαρμογή ενός νέου συστήματος φορολογίας εισοδήματος με βάση το καθαρό εισόδημα, περιλαμβάνει τις εξής αλλαγές:

1. Καθιέρωση ενός ενιαίου συστήματος φορολογίας εισοδήματος για φυσικά πρόσωπα, μισθωτούς, αυτοαπασχολούμενους και ατομικές επιχειρήσεις, με φορολόγηση του καθαρού εισοδήματος (έσοδα - έξοδα) για όλους. Στα έξοδα προτείνεται να υπάγονται όλες οι συναλλαγές που έχουν γίνει με πλαστικό χρήμα (ηλεκτρονικά, μέσω χρεωστικών και πιστωτικών καρτών) και με μετρητά. Στόχος, να δώσουμε ισχυρότατο κίνητρο στον φορολογούμενο να απαιτεί την έκδοση απόδειξης. Πρέπει, επίσης, να προβλεφθεί και η αυτόματη καταχώρηση στα έξοδα των δαπανών του φορολογούμενου, μέσω των τερματικών POS, χωρίς να είναι απαραίτητη η συλλογή αποδείξεων.
2. Επί της διαφοράς που προκύπτει, ο φόρος υπολογίζεται με συντελεστή που θα πρέπει να είναι τέτοιος ώστε να υπάρχει σημαντικό κίνητρο για απαίτηση απόδειξης από τον καταναλωτή. Ο συντελεστής πρέπει να υπολογίζεται - ανάλογα με το ύψος του καθαρού φορολογητέου εισοδήματος - από 22% μέχρι 40%.
3. Επιτάχυνση των προβλεπόμενων διαδικασιών για τη σύνδεση των τερματικών POS με τις ελεγκτικές αρχές, με στόχο την αυτόματη καταχώρηση των εξόδων στην καρτέλα του φορολογούμενου. Οι αποδείξεις πρέπει να είναι ονομαστικές και με το ΑΦΜ του καταναλωτή/συναλλασσόμενου σε πληρωμές με μετρητά.
4. Κάθε επιτηδεύματις, που διενεργεί λιανικές πωλήσεις τηρεί υποχρεωτικά ταμειακή μηχανή (POS κ.λπ.), η οποία είναι συνδεδεμένη υποχρεωτικά με το TAXISNET και από την κάθε συναλλαγή αποδίδεται αυτόματα στο δημόσιο ταμείο ο αναλογούν ΦΠΑ.
5. Στον ΦΠΑ προτείνεται ενιαίος κύριος συντελεστής 20%, χαμηλός συντελεστής 10% και κατάργηση του ενδιάμεσου 13%. Για τον συντελεστή του 24% προτείνεται η μείωσή του στο 20%, ενώ οι κατηγορίες με συντελεστή 13% και

6,5% μεταφέρονται στο 10%. Επίσης, θα πρέπει να συνεχίσουν να απαλλάσσονται από την επιβολή ΦΠΑ (μηδενικός ΦΠΑ), αγαθά και υπηρεσίες όπως προβλέπονται στο άρθρο 22 του Ν.2859/2000, όπως ισχύει σήμερα και να εξετασθεί η απαλλαγή από ΦΠΑ αγαθών - υπηρεσιών κοινωνικού σκοπού (περιπτώσεις με συντελεστές κάτω του 6,5%). Τέλος, επιβάλλεται να ισχύσει ο μειωμένος συντελεστής κατά 30% για τις νησιωτικές και απομακρυσμένες περιοχές, όπως προβλέπεται στο άρθρο 120 της Οδηγίας 2006/112/ΕΚ του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

6. Ενέργειες της Φορολογικής Διοίκησης για την εντατικοποίηση των ελέγχων και την άμεση επίλυση των φορολογικών υποθέσεων, ατομικών και εταιρικών, με την διεύρυνση του μητρώου των ελεγκτών, με διασταυρώσεις και άντληση πληροφοριών μέσω ηλεκτρονικών διασυνδέσεων. Η αποτελεσματικότητα των ελεγκτικών υπηρεσιών θα επιφέρει έσοδα στο κράτος, αλλά παράλληλα θα συμβάλει και στην προσέλκυση επενδύσεων.

Εκτιμώμενα αποτελέσματα:

- Ισχυρό κίνητρο για αύξηση της έκδοσης νόμιμων παραστατικών (αποδείξεις/τιμολόγια), που θα φέρουν στην επιφάνεια «κρυφά εισοδήματα».
- Η αποκάλυψη πρώην «κρυφών εισοδημάτων», θα αυξήσει το ΑΕΠ, βελτιώνοντας όλα τα δημοσιονομικά μεγέθη, θα αυξήσει το φορολογητέο εισόδημα, θα αυξήσει σημαντικά τα έσοδα από ΦΠΑ.
- Η αποκάλυψη και φορολόγηση αυτών των εισοδημάτων θα καταστήσει πιο δίκαιο το φορολογικό σύστημα, θα μειώσει την ανάγκη λήψης μέτρων εις βάρος μόνον των συνεπών φορολογουμένων, θα μειώσει την παραοικονομία και τη φοροδιαφυγή.
- Η μείωση της φοροδιαφυγής και η αύξηση των εσόδων θα δώσει τη δυνατότητα για περαιτέρω μείωση των φορολογικών συντελεστών στο άμεσο μέλλον.

Συμπερασματικά, η μάχη κατά της φοροδιαφυγής από ευχολόγιο, γίνεται πράξη. Με δραστική μείωση του φορολογικού βάρους και αποκάλυψη των κρυφών εισοδημάτων αποκτά σύμμαχο τον κάθε Έλληνα. Η πάταξη της φοροδιαφυγής θα οδηγήσει αυτόματα σε αύξηση των κρατικών εσόδων και διεύρυνση της φορολογικής βάσης.